

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 40 coroane. — Pe șase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, după învoială —

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Strigătul școlii

Printre înviorătoarele cântece de înviere, printre zvonul de vrajă al fericirii mult dorite, printre graiurile pripite de muncă febrilă se strecoară, se furișează timid un plâns înăbușit, o chemare dureroasă, desnădăjduită. E plânsul de durere tănuțată al generațiilor neprihănite încă de rosturile încurcate ale vieții, e chemarea desnădăjduită a copiilor din satele noastre românești, năpădiți în cursul cumplutului război de toate izvodirile întunecului și de toată rugina păcatelor: orfani de lumină, orfani de mângâiere și îndrumare, orfani de îngrijirea plină de dragoste și lipsiți de hrană sufletească.

Priviți școala română în zarea înseminată, înfiorată de lumina blândă a răsăritului sfânt și mare! priviți cât de îndurerată și umilită se desenaiază pe fondul mohorât al zilelor trecute!

Așteaptă, deslănțuită din cătușele grele și chinuitoare, așteaptă să-i revină viața plină de vlagă, să-i învie păreții morți și înghețați, să rădă plină de soare în mijlocul satului, răspândind lumină pe toate drumurile vieții, și sămănând îndemnuri puternice de muncă românească, de curățenie, de întărire, de înălțare de fericire... Așteaptă învățătorii...

Câte școli sunt sub acest raport oarbe. N-au învățător n-au ochiu să privească în lume, în viitor. Da, avem mare lipsă de învățători, rândurile li-au rărit războiul armelor de foc și mai mult războiul cel păgân de acasă, ce a trebuit să-l purtăm în tăcere ucigătoare, scrișnind din dinți și răsuflând din băierile inimii. Uciagașii mișei cari ne omoară azi hoștește curierii, ne schingiuesc bătrânii, femeile și copiii ni-au fost erii ucigași de o crudelitate sfâșietoare a sufletelor. Școlile normale ni-au rămas aproape goale, căci nu mai îndrăznia aproape nime să-și jertfească viața pentru a tortura mințile și a umili sufletele plâpânde după tipicurile jezuite ale lui Apponyi. Deaceia ni-e școala satelor părăsită, înfășurată în o sinistru tăcere de mormânt.

De azi înainte ea trebuie să învie în plină lumină, la plină viață. Vrednicia românească și suferințele, jertfele supraomenești ale celor cari au eșit din băncile ei, au desrobit-o, și ea mâne își va croi drumul spre culmile idealului, la care din pricina duhului de venin și a legilor mongolice putea să privească numai pe furiș; își va întocmi împărăția de lumină și fericire.

Mulțimea copiilor fără îndrumarea slovei cumințe cer dascăli, iar noi dascălii, preoții și alți intelectuali nu putem să facem altceva decât să îndemnăm părinții să-și trimită copiii la dascălie, chemarea cea mai sublimă, cea mai plină de farmec de mulțumire care e să deștepti sufletele la adevărata viață, să le umpli cu lumină divină, cu îndemnul faptelor dătătoare de fericire vremnică și veșnică.

Și școala satelor noastre așteaptă ca femeia română să între cu toată puterea, cu toată inima în șirul crescătorilor și luminătorilor. Doar ea e îndrumată de fire să crească, să învețe să clădească cu înțelegerea ei bogată și cu simțirea ei gingașă și aleasă sufletele plâpânde, sufletele dornice de lumină, de bine.

Părinți iubitori de copii, ascultați chemarea tainică a școlii, și înțelegeți adâncă trebuința a neamului. Trimiteți copiii voștri să se facă dascăli și dascălițe, luminători și luminătoare ale generațiilor, și ei viitorul, țara și neamul, vă vor fericii din veac în veac că ați dat ziditori harnici culturii românești și României mari.

Un dascăl.

Apel

— Cătră toți preoții cari au fost internați și întemnițați —

Războiul, care din mila lui Dumnezeu s'a terminat așa precum fiecare suflet românesc dorea, a fost unul din cele mai bogate în suferințe și pentru noi, preoții români.

Precum în zilele de bejenie ale vremurilor trecute preoții au fost parafulgerul exceselor de sălbătăcie ale vrășmașilor noștri, astfel și în războiul acesta tot asupra preoțimii s'a descărcat mai ales urgia de fiare sălbatică a foștilor noștri stăpânitori.

Cei mai mulți din înaintașii noștri, preoții martiri din trecut, au rămas, durere, mucenici fără de nume din pricina lipsei de pricepere a contemporanilor pentru fixarea singuraticilor cazuri pe seama posterității.

Noi, cei peste 600 de preoți, cari am trăit și am trecut, mai mult sau mai puțin prin iadul nelegiuirii săvârșite de necinstea organelor stăpânirii ungurești, sântem datori să fixăm toate volniciile acelor organe săvârșite asupra noastră în cursul celor doi ani din urmă, pentru ca acestea să rămână o mărturie istorică pururea trează împotriva asupritorilor de ieri, iar pe seama urmașilor noștri un izvor de

oțelire în împlinirea datorinței lor față de neam și legea noastră străbună.

Indemnați de aceste considerații unii dintre preoți ne-am decis să adunăm întreg materialul în chestia aceasta.

De aceea rog pe toți frații preoți, cari au fost internați, exilați, întemnițați ori judecați, de răvna oarbă a șovinismului unguresc, să binevoiască a-și pune pe hârtie toate întâmplările suferințelor lor din ziua deținerii până în momentul liberării, alăturând unde se poate copii de pe actele existente, ear materialul acesta să-l trimită până cel mai târziu 1 Mai 1919 subscribului.

Materialul se va da publicității și va constitui cartea muceniei preoților români în războiul neamurilor.

Dr. Sebastian Stanca
preot în Sebeșul-săsesc.

Școala primară și propunerea religiunii

Într'un articol al numărului 7 din *Telegraful Român* a. c. colegul învățător *Teofil Căliman*, combate hotărârea Reuniunii învățătorilor români din județul Făgărașului, cari și-au exprimat dorința ca religia să fie propusă de preoți, și nu de învățători.

Autorul articolului, deși reproduce în întregime acel punct, totuși se abate dela adevăratul înțeles al hotărârii, și se pune pe un punct de vedere, de care n'a fost condusă învățătorimea din numitul județ.

Nu au de gând învățătorii aceștia, ca prin propunerea studiului religiunii din partea preoților să se «despovăreze» ei înșiși; căci doar propunerea acestui studiu nici când și nici unui învățător nu i-a fost spre greutate. Adevărata povară — propunerea unei limbi pe-o întindere contrară tuturor principiilor pedagogice — ni s'a ridicat de pe umeri.

Insași hotărârea noastră dovedește, că nu pentru ușurință dorim să «scăpăm și de acest studiu», deoarece prin aceeaș hotărâre se face propunerea să se introducă *morală*, ca studiu de sine stătător.

Excluderea obiectului de învățământ al religiei este departe de prestigiul și demnitatea ori cărui învățător român.

Cu totul alte motive au determinat învățătorimea la aducerea acestei hotărâri.

Preotul, în urma chemării sale de apostol al credinței noastre străbune, în propunerea acestui studiu va putea produce rezultate de cel mai mare preț, chiar și prin înfățișarea sa exterioară, în mintea și inima micilor școlari. Prin ivirea sa în

mijlocul lor va ridica însemnătatea studiului, și va avea o influență sufletească durabilă asupra credincioșilor săi, dacă din vârsta copilăriei lor va veni în atingere cu dânsii.

Nu înțeleg afirmația articolului, că «intrând catechetul în școală, s'ar naște în multe locuri eărăș neînțelegeri». Din contră, socotesc că o mai deasă convenire a preotului cu învățătorul va naște un raport de bună înțelegere între acești doi factori însemnați în viața ori cărui popor.

Experiența ni-a dovedit, că preoții din comunele unde funcționează școală comunală — cu foarte puține excepțiuni — sânt în bune raporturi cu învățătorii acelor școli; și de altă parte, sânt foarte puține comunele cu școală confesională, unde preotul să nu fie îndușmănit cu învățătorul.

Preotul având a propune studiul religiunii, va veni mai des în atingere cu învățătorul, va cunoaște munca desinteresată a învățătorului și îl va putea judeca mai obiectiv, prețuindu-l după vrednicie.

Pe lângă motivele de caracter social — fără periclitarea cerințelor pedagogice — și motive de ordin administrativ au îndemnat învățătorimea la aducerea amintitei hotărâri.

Presupunem o școală de stat cu o singură putere didactică într-o comună cu locuitori de amândouă confesiunile. Propunând învățătorul religia unei părți, cealaltă se va simți nedreptățită și desconsiderată.

La școala cu mai multe puteri didactice ar cauza greutatea numirea învățătorilor, având să se țină socoteală totdeauna de confesiune.

Hotărârea învățătorilor din Țara Olului s'a adus în vederea unei statificări mai largi a învățământului primar și astfel n'a avut în vedere școala confesională.

Acceptez întru toate părerea: Să instruăm elevii în *cântările bisericesti*, și în fiecare Duminecă și sârbătoare să-i ducem la biserică și să cântăm răspunsurile liturgice; deoarece prin aceasta se face evidentă și se susține legătura, ce neapărat trebuie să existe între școală și biserică.

Ar fi de dorit ca, întru cristalizarea chestiunii ce ne preocupă, onorata preoție să-și expună și dânsa părerile.

G. Dragoș, învățător.

Cereri și dorințe

— Glasuri din gazete —

Gazeta Transilvaniei (Nr. 22) despre noul rost al armatei:

Chemarea armatei e apărarea moșiei străbune în timp de primejdie. Dar care e chemarea armatei în timp de pace? Susținerea ordinii, ni se va răspunde. Foarte just, dar în afară de susținerea ordinii, armata ar mai putea face încă ceva.

Ne aducem aminte de rostul armatei austro-ungare în vreme de pace. Cine dintre noi nu știe, că nefericiții soldații erau reduși la simple mașini automate? Cine nu știe că trei ani de zile se făceau stupide exerciții în vederea reușitei unei defilări? Cine nu știe că bietul soldat era veșnic ocupat cu lustruirea nasturilor și a bocancilor? Cine nu știe că corpul ofițeresc era o adevărată armată de trântori?

N'ar fi o crimă oare, ca tocmai oamenii cei mai sănătoși, mai robuști, să fie condamnați la tâmpenie mintală și la o viață de trântor? N'ar fi o crimă oare, ca azi, când o imensă muncă de refacere și reclădire ni se impune, forțele cele mai capabile să fie condamnate la nemuncă și trândăvie?

Armata ar putea îndeplini o muncă uriașă în cadrele statului, căci ea are două avantagii, pe care alte instituții nu le au: obligativitatea serviciului și disciplina...

În felul acesta energiile sociale s'ar multiplica, ear averea națională ar crește. S'ar ridica atâtea poduri distruse, s'ar repara atâtea șosele și căi ferate stricate, s'ar regula cursul atâtor ape, care pricinuesc an de an pagube imense, și industria ar lua un avânt foarte impunător.

Unirea (Nr. 32) întreabă:

Clujul, cu atât capital intelectual românesc, să nu fie încă în stare a edita o gazetă românească, care să elimineze din casele românești cele patru fițișe șoviniste maghiare, din care, durere, și azi trebuie să se mai adape?

Uciderea unui curier român

Ziarul sibian *Patria* află câteva amănunte despre asasinarea curierului trimis de Consiliul dirigent român în misiune specială.

În 6 Februar 1919, — scrie numitul ziar — a plecat din Sibiu un curier al Consiliului dirigent la Brad într-o misiune de importanță gravă. Curierul era voluntar de origine din Brad. În compartimentul unde călătorea, era și un căpitan român. Trecând peste frontieră, pe la gara Văradia, deodată apare la ușă un plutonier-maior săcui și roagă în ton afabil pe curierul român să iasă un moment în coridor. Deodată se aud *trei împușcături*, însoțite de injurături ungurești. Căpitanul a deschis ușa în coridor și a văzut cum ceva, ce sămăna a corp omenesc, se rostogolește la vale. Luând la răspundere pe plutonierul săcui, acesta l-a amenințat, strigându-i că: în armata asta ungurească sânt toți *apași* din Budapesta și nu-s datori să răspundă pentru faptele lor... Sosit la Budapesta, căpitanul a raportat dlui Erdeli, care a făcut demersuri pentru anchetarea cazului.

O invitație a Uniunii profesorilor

Membrii comitetului central al Uniunii profesorilor români din Ardeal, Bănat și părțile ungurene, precum și ai Comisiunii pentru prelucrarea programei de studii și întocmirea listei manualelor pe seama Institutelor pedagogice, și anume: dnele și dsoarele Eugenia Tordășianu (Sibiu), Elisaveta Butean (Lugoj), Livia Coroiu (Gherla), și dnii Dr. Ambrosiu Chețianu, Ioan F. Negrutiu, Gavril Precup, Dr. Alex. Borza, Dr. Ioan Coltor, Stefan Pop (Blaj), Dr. Alex. Pteancu, Ioan Bușița (Beiuș), Axente Banciu, Aurel Ciortea, Gheorghe Dima, Ioan Pricu (Brașov), Sabin Evuțianu, Dr. Teodor Botiș, Dr. Iustin Suciu, Victor Stanciu (Arad), Dr. N. Drăgan, Dr. Valeriu Seni (Năsăud), Dr. Dumitru Man, Vasile Pop (Gherla), Dr. G. Miculaș, George Kirvai, Petru Dejeu (Oradea-mare), Iosif Botean (Deva), Vasile Suciu (Macău), Ilie Orzescu (Caransebeș), Dr. Nicolae Bălan, Dr. Pavel Roșca, Ioan Papp, Timotei Popovici, Sabin Oprean (Sibiu). — sânt invitați a lua parte la întrunirea, ce se va ține *Duminecă 10/23 Februarie, la orele 10 a. m., și în zilele următoare, în Sibiu (birourile «Asociațiunii»)*.

Obiectele discuțiunii sânt: 1. Constituirea comitetului central al Uniunii; 2. Desbaterea și fixarea planului de învățământ pentru anul școlar viitor; 3. Pregătirile pentru redactarea și tipărirea manualelor de învățământ necesare; 4. Dispozițiuni pentru înființarea revistei Uniunii; 5. Aderarea la Asociațiunea profesorilor români de peste Munți, și 6. Alte obiecte, ținătoare de sfera de activitate a Uniunii.

Fiecare membru este rugat a aduce cu sine câte un exemplar din manualele și cărțile auxiliare, folosite până acum de dânsul; dacă se poate, aceste manuale și cărți auxiliare vor rămâne proprietatea bibliotecii Uniunii.

Pentru încurajarea celor invitați se vor lua măsuri. Cheltuielile de călătorie și de întreținere ale membrilor externi se vor restitui.

Andrei Barseanu
presidentul Uniunii.

Alt stat, alte partide. Șeful partidului conservator, dl Take Ionescu, s'a exprimat unui ziarist dela *Secolo* din Milano în următorul mod:

Noua Românie va fi o mare democrație, în care *ardelenii* vor avea o parte mult mai mare, decât li s'ar cuveni față de numărul lor. Vechile noastre partide politice nu mai pot răspunde nevoilor României nouă. Cadrele lor, procedarea lor erau făcute pentru un stat mic de 7 milioane locuitori, în care numai o restrânsă clasă de cetățeni se interesă de afacerile publice. Alegerile erau o simplă formalitate, încât dădeau totdeauna o enormă majoritate guvernului, din oricine ar fi fost compus. Parlamentul nu răsturna aproape niciodată guvernul, făcând să alterneze la putere cele două partide istorice. În România nouă se vor afirma marile curente ale opiniei publice și se vor ivi deci partide nouă, compuse natural din oameni cari s'au găsit și în partidele vechi, însă a căror partide s'au schimbat cu desăvârșire. Partidul al cărui șef sânt, va da exemplul, — și dacă celelalte îl vor urma, atât mai bine.

La congresul învățătorilor

În mijlocul marilor frământări ale prefacerii neamului, stăruințele noastre trebuie îndreptate asupra învățământului primar, temelia întregii noastre culturi naționale.

Cultura poporului e sinonimă cu însași existența neamului. Voiți să aveți un popor conștient de marea îndatorire ce i se impune prin încheierea noului stat român, n'aveți decât să dați toată sollicitudinea chestiunii învățământului primar.

Și dacă azi neamul românesc poate face față timpurilor istorice prin care trecem, nu uitați de aceia, cari au făurit conștiința trează a neamului.

Și acești ursitori ai zilei de mai bine a neamului ascultat-au glasul vremii, auzit-au buciul de chemare a culturii românești, hotărât-au ținerea celui dintâi *congres al corpului didactic primar*, în Sibiu la 11/24 Februar 1919.

Și care din voi, muncitori modești ai ogorului cultural, nu veți părăsi pentru moment căminul familiar și nu veți da ascultare glasului de chemare, alergând sub drapelul, care se va desfășura în ziua de 11/24 Februar?

Veniți cu toții, și prin lumina minții și prin căldura sufletului deschideți orizonturi nouă școlii și culturii românești.

Și dacă în vremurile triste ale martiriului nostru ați știut purta cu bărbăție crucea suferințelor, veniți în aceste zile mărețe ale renașterii și vă spuneți în sinceritate cuvântul!

Cei chemați vor înțelege și vor asculta graiul nostru.

Grăiți, luminători ai satelor, grăiți cu căldura cu care ați încălzit pururea viața culturală a neamului, și cuvântul vostru nu va suna în pustiu.

Iuliu Vuia.

Afaceri de școală

Privitor la Resortul Cultelor și Instrucțiunii publice, primim astăzi un nou comunicat:

Pentru pregătirea și recrutarea personalului didactic necesar, s'a făcut apel la învățători și profesori retrași la pensie, ca întrucât puterile lor trupesti și sufletești îngăduie, să reintre în învățământ. Apoi s'a făcut apel la învățătorii și profesorii români aflați până acum în serviciul școlilor ungurești din Ungaria, ca să intre în învățământul românesc. Au fost ceruți apoi din România vre-o 120—150 de profesori, întrucât se poate dintre ardelenii emigrați acolo. S'au pus apoi în vedere și absolvenților de teologie și învățătorilor cu merite mai însemnate pe terenul școlar, că pot să intre în serviciul școlilor civile, normale (preparandii) și licee, cu obligația de a urma în anul școlar curent un curs practic pe lângă unul din liceele românești dela noi sau din România, precum și un curs teoretic, care se va organiza la vară pe timp de câteva luni de zile și de a-și da apoi examenele prescrise pentru postul de profesor.

Pentru înlesnirea terminării studiilor elevilor de liceu și studenților, cari au fost reținuți de război, s'a hotărât înființarea unui curs pe lângă liceul din Blaj și Brașov pe seama elevilor din clasa VII și VIII. După terminarea cursului de 3 luni de zile, ei vor putea da

examen de clasa VII și VIII și examen de bacalaureat (maturitate).

Studentii universitari cari sânt spre sfârșitul studiilor lor, le vor putea continua în acest semestru la universitățile din Cluj, Budapesta sau din Austria. E de notat că s'a făcut o adresă către ministrul de culte din Viena, ca să permită studenților ardeleni continuarea studiilor la universitățile din Austria până după conferința de pace. Răspuns n'a sosit încă.

Senatul universității din București, în dorința de a înlesni cât mai mult studenților ardeleni accesul la facultățile universității din București, a decis ca să primească în acest semestru fără examene de echivalență pe toți studenții români din Transilvania, înscriindu-i la studiile prevăzute în planul de învățământ din Ungaria și Austria. Examenele de echivalență se vor cere la începutul viitorului an școlar numai dela acei studenți cari vor voi să-și continue studiile la București.

De curând s'a creat în ministerul cultelor și instrucțiunii publice și o secție a artelor cu a cărui conducere a fost încredințat dl Dr. Tiberiu Brediceanu.

(Biroul presei).

Congresul preoților

Comunicat. În speranța că, situația politică se va lămurii în scurtă vreme astfel, ca la congresul preoțesc să poată participa mai cu ușurință și reprezentanții preoției din dieceza Aradului și Caransebeșului, prin aceasta se comunică tuturor celor interesați, că ținerea congresului preoțesc, convocat la Sibiu pe 20 și 21 Febr. st. v. a. c., se amână cu două săptămâni, fixându-se zilele de *Miercuri 6/19* și *Joi 7/20 Martie 1919*.

Rugăm toate ziarele să binevoiască a reproduce acest comunicat, iar pe dd. referenți, cărora li s'a încredințat elaborarea proiectelor necesare spre a servi ca bază la discuția singuraticelor puncte dela ordinea zilei, li rugăm să trimită lucrările lor cu 10 zile înainte de deschiderea congresului. Tot în acest termin să se anunțe participarea la ședințele congresului.

Convocătorii Congresului preoțesc.

Știrile zilei

Recrutările deplin izbutite. Conform știrilor ce ne sosesc din orașe și sate ardeleni, românii se prezintă în număr complex la birourile militare, pentru a fi înrolați în oastea națională română a Ardealului.

În Sibiu, Orăștie, Cluj și chiar în Târgul Mureșului, flăcăii noștri năpădesc străzile orașelor.

Din multe locuri au venit și sașii.

Casarmele, care au adăpostit atâtea vreme soldați austro-ungari, acum au răsunat de chioțele vesele și entuziaste ale tinerilor hotărâți să apere cu viața lor sfânta uniune, proclamată la Alba-Iulia în 1918.

La Washington. Președintele Wilson a plecat în 17 Februar seara peste Londra la Washington.

Nu i se știe de urmă. Hotărârea înțelegerii de a supune judecării unui tribunal internațional pe cei ce au pricinuit marele război al popoarelor, a făcut pe fostul rege bulgar Ferdinand de Coburg să-și părăsească locuința din Ungaria, fără să se știe încotro a plecat.

Din Bănat. Ni se scrie: *Sârbii*, deși au ordin de a părăsi Banatul, până acum au ieșit numai din Caransebeș și Lugoj, concentrându-se pe la Bocșa și Reșița. În *Armenii* au bătut poporul, până la schilodire. Au bătut și două femei cari erau în stare binecuvântată; dintre ele una a avortat. Ei pleacă pe sate și iau cu forța bani, alimente, și pe deasupra chinuesc poporul în mod îngrozitor, fără să fie provocați.

La Paris. În săptămâna aceasta au sosit la Paris delegații români la conferința păcii, între cari se află, generalul Coandă, Vaida-Voevod, I. Mocsonyi și alți membri.

Vrednicii tovarăși de arma. Bulgarii nu puteau rămânea ma pe jos de prusiații de sub comanda lui Mackensen. La Varna s'au descoperit peste *trei mii de plane*, și alte obiecte, furate de bulgari din România.

Dacă «purătorii culturii» au scăpat atât de mult, ce să aștepti dela Dedu Ivan? De când cu «Vaca'n rai» îi place și lui grozav «mojica.»

În atențiunea studenților. Pentru-că majoritatea absolută a studenților să-și poată începe de pe acum studiile în limba română, și până la naționalizarea universității din Cluj ce se va face la toamnă, s'au luat măsuri ca ei să o poată face aceasta la universitatea din București. La 1/14 Martie se va deschide acolo Căminul studențesc pentru aproximativ 350 studenți ardeleni dela diferitele facultăți, și dela diferite școli superioare. Studenții sânt primiți gratuit. Ei au să iee cu sine haine de pat, o pătură, 2 cearșafuri, o pernă și tacâmuri pentru masă (2 farfurii, lingură, furculiță și cuțit). Afară de astea să iee cu sine fiecare alimente, ca bunăoară: slănină, brânză, fructe uscate. Plecarea va fi la 15/28 Februar a. c. din Sibiu.

Deschiderea universității din Cluj. Ministerul de instrucție aduce la cunoștință studenților că deschiderea universității din Cluj se amână pe ziua de 7/20 Martie a. c.

În atențiunea studenților. La 18—19 Februar st. v. 1919, se va ținea la Brașov examenul de bacalaureat (maturitate) scripturistic, ear în 23 oralul. Studenții ardeleni născuți în anii 1896, 97 și 98 și cad sub prevederile ordinului de chemare sub arme, nu vor fi dispensați de serviciul militar, întrucât prezența lor a fost socotită mai necesară în mijlocul soldaților chemați să asigure stăpânirea românească asupra teritoriului unit au regatul Român. (Biroul presei.)

Serată artistică. Simpaticul și talentatul societătar al teatrului național, de dl V. Valentineanu pregătește pentru Vineri seara în sala cea mare dela *Unicum* o serată artistică cu binevoitorul concurs al dlor Ionel Crișan, Laurian Niculescu și N. Băilă.

După programul artistic urmează dans. Prețul locurilor: 10, 8, 6 coroane. Lojele 40 coroane. Biletele se găsesc de vânzare la dl Banciu, în biroul Asociațiunii, și seara la cassă. Începutul la orele 8¹/₂ seara.

Aviz. Comisiunea însărcinată cu aranjarea cvartirelor și a banchetului invită pe toți colegii cari sânt decisi a participa la *congresul învățătoresc* convocat pe 11/24 c. a se înștiința la subscrisul până Vineri 21 Februar n., iar taxa de 10 C. pentru banchet și 5 C. ca membru al congresului a o plăti dlui Nicolae Iordan, Schützen g. Nr. 5. Cei ce nu vor satisface acestui aviz, nu vor putea primi nici cvartir, nici bilet pentru banchet. Sfătuim pe fie care a aduce cu sine câte un țol de acoperit. Sibiu, în 13 Februar 1919. Romul Botezan.

Lămurire. Ni s'a trimis la redacție câteva numere din publicația bine îngrijită: «Biblioteca Sămănătorul.» Din această bibliotecă am reproduș ca specimen, cum se obișnuiește și la alte ziare, o mică bucată sub titlul «Slujba românească» de Ion Agârbiceanu. Numele publicației a rămas din greșală necules în foișoară nr. 8 a ziarului nostru.

Rectificare. În Nr. 11 al «Telegrafului Român» la articolul «Pentru copiii săraci» s'a strecurat o eroare ș. a.: La mirele dl I. Popa în loc de fochist să se înțeleagă *mașinist*, iar la dl Ioan Ștefan în loc de *mașinist* să se zică *fochist*.

Calendarul nou. Un decret apărut în Monitorul Oficial hotărăște introducerea în armata română a calendrului nou, începând cu 1 Februar 1919.

Anunț. Se caută o *ajutoare de guvernanta* (bonă) pentru internatul școlii civile de fete a Asociațiunii din Sibiu. Locul e de ocupat îndată, cu întreaga proviziune în internat. Informațiune se poate primi dela direcțiunea școlii (Strada Șaguna Nr. 8.) Direcțiunea școlii.

Aviz. Ministerul de instrucție aduce la cunoștința studenților că deschiderea Căminului studențesc și a universității din București s'a amânat pe ziua de 1/14 Martie, din cauza tifosului exantematic care grasează în București și a lipsei de alimente și de lemne. Până la 1 Martie se vor putea lua măsurile pentru înlăturarea tuturor neajunsurilor.

Cine a tradat Ungaria? Un ziar unguresc clujan scrie cu deosebită mulțumire sufletească, în zilele acestea de prefacere, că prăbușirea frontului austro-ungar la Asiago se datorește honvezilor *unguri* dela Cluj și Târgul Mureșului. Acești viteji adevăți s'au răsfrățit împotriva comandanților, n'au mai voit să pornească la atac și au plecat dela posturi. În curând apoi italienii au putut străpunge fără greutate frontul.

Dacă răsfrățitorii ar fi aparținut «naționalităților» prigonite ale monarhiei, lucrul ar fi explicabil. Dar ca înșiși *ungurii* să se răscoale să tradeze Ungaria (și să se găsească ziar maghiar care să-i laude), aceasta s'o înțeleagă cine poate.

Progres. O gazetă ungurească a publicat zilele acestea un ofert de căsătorie făcut de un preot romano-catolic. Preotul declară, că voește să fie cel dintâi păstor de suflete romano-catolic, care se logodește în speranța, că celibatul se va desființa în curând.

Serisori deschise! Pentru a ușura munca împreună cu censurarea scrisorilor date la poștă, publicul va face bine ca scrisorile să le dea poștei în plicuri deschise.

Mulțumită. Domnul Romul Perian, locotent și referent consistorial, cu prilejul logodirii sale cu dsoara Victoria Pinciu, fica preotului Ioan Pinciu, din Pestișul mare, a binevoit a dărui cor. 20 la Fondul Aviatorul Aurel Vlaicu pentru ajutorarea (stipendiarea) tinerilor meseriași în scopul înmulțirii cunoștințelor în străinătate. Pentru prinos exprimă sincere mulțumite: Vic. Tordășianu, președintele «Reuniunii sodalilor români din Sibiu.»

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess.

Astăzi și în zilele următoare: Reprezentațiile societății cinematografice «Mărăști», proprietatea ministerului român de război. Venitul net este menit pentru orfanii războiului. Se prezintă: *Scene din luptele dela Oituz, Mărășești și Mărăști.* Zilnic suplimente nouă.

Începutul la ora 5 și 8 seara. Prețul locurilor: Loc rezervat 4 coroane, Loc I 3; Loc II 2 cor.; Loc III 60 fileri.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth.

Joi și Vineri: *Tata Hulîn*, dramă în 4 acte. În pregătire: *Juda*, un frumos film. Începutul la: ora 6¹/₂ și 8¹/₂ seara.

Cărți și reviste

Calendarul Arhidiecezan. A ieșit de sub tipar *Calendarul Arhidiecezan pe anul 1919*.

Cuprinde, ca și cel din anul trecut, lucruri interesante de citit și îndrumări de folos: Povestiri din cele mai frumoase, istorioare, anecdote, glume, versuri.

Este împodobit cu patru chipuri ale bărbatilor noștri răposați în vremea războiului.

De vânzare la *Librăria Arhidiecezană* în Sibiu. Prețul: 2 cor. 50 fileri (și porto 20 fil.) Ediția cu *șematism* costă 4 coroane (și porto 20 fil.) Este astăzi cel mai căutat calendar românesc.

Carte de bucate. Cea mai bună carte de bucate a apărut sub titlul de *Poftă Bună*, partea III și IV, de Zotti Hodoș. Prețul unui exemplar este 5 coroane. Volumele amândouă, cu 10 cor., se pot cere la autoară, în Sibiu, Wintergasse 11, etaj I.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

A v i z

Institutul nostru onorează depunerile spre fructificare în libele și în Cont-curent atât vechi cât și nouă cu 2 $\frac{1}{2}$ %, iar depunerile în cassette cu 2%.

Darea după interese o plătește institutul.

(48) 1—1

Direcțiunea.

Mașină de scris

de vânzare. Se poate vedea numai între orele 12—3 d. a. în Burgergasse 2, îndărăt în curte.

(47) 1—1

Pomicultor-Viticultor

cu școală practică, muncitor, fără viciu, se caută pentru formarea și conducerea unei școli de pomi și viță în regiunea Drăgășanilor. Leafă bună, tantiemă și întreținerea.

A se adresa la administrația ziarului nostru Str. Măcelarilor 45. Sibiu.

(45) 1—4

Bucătăreasă

În etate, preferabil străină, care a fost la moșie se caută pentru un domn bătrân, singur la țară. Are la dispoziție, servitoare și rânduș.

A se adresa la administrația ziarului Str. Măcelarilor 45, Sibiu.

(46) 1—4

Lemne de foc

Se găsesc de vânzare, cu prețuri reduse, lemne de fag, tăiate și netăiate, cât timp ține provizia, la:

Ferenczi Illes,

(38) 2—2

Sibiu, Strada Bisericii 16.

Buchetașe frumoase

din flori măestrite, pentru țărâtimea română, se află de vânzare la:

Carl Niedermaier

(44) 2—2

Sibiu, Str. Ciznădiei 33.

Publicație

Divizia II vânzători are nevoie de:

5000 mantale.

5000 tunici,

10—10

5000 pantaloni și

5000 capele.

În caz că nu se vor primi oferte pentru haine gata, divizia are nevoie de 24,000 metri postav gris închis (verde).

Condițiunile și modelele tip se pot vedea în toate zilele la biroul intendenței, școala de cadeți.

Șeful serviciului intendenței.

Sibiu, 29 Dec. 1918.

Intendant Major

Niculescu.

Se primește

O persoană de muncă, având cunoștința celor trei limbi din patrie și știind scrie cu mașina Yost. A se adresa în cancelăria avocatului **Dr. Mátyás Lazar**, Sibiu, strada Ciznădiei nr. 28.

(39) 3—3

Nr. 12/1919

(36) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de învățător dela școala confesională gr.-or. română din Crialma, tract. Cohalm, se scrie concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 1200 cor., dintre cari 100 cor., de la comuna bisericească, iar restul de la stat — votat deja, — precum și urcările de salar după anii de serviciu de asemenea de la stat. Învățătorul ales va avea de la biserică relut de lemne, grădină de legumi și locuința în edificiul școlii gr.-or. rom.

Învățătorul e dator a ținea serviciu de cantor la utrenie și a forma cor de mai multe voci cu elevii și a cânta cu ei răspunsurile liturgice în Duminici și sărbători. Concurenții sânt datori a se prezenta în comună, a cânta și a-și arăta priceperea în tipic, și a face cunoștința cu poporul.

Crialma, din ședința comitetului parohial ținută în 31/XII 1918.

Dionisie Bucur m. p. George Ghinde m. p.
paroh-preș. notar.

Pentru conformitate cu originalul:

Crialma, în 1 Februarie 1919.

Oficiul parohial:

Dionisie Bucur

paroh.

Nr. 4/1919

(35) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei Bucium-Isbita (cl. III), în protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Cei ce doresc a ocupa acest post sânt datori a-și înainta petițiile instruite conform legii subsemnatului oficiu în termenul deschis, și cu prealabila încuviințare a subsemnatului se vor prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în comună spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 10 Ianuarie 1919.

Oficiul protopresbiterat ortodox român al Abrudului în înțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu

protopresbiter.

Nr. 1/1919 Par.

(43) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător în comuna bis. Bedeleu (tractul Lupșei) se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele legale.

Reflectanții își vor da cererile concursuale Preaonoratului oficiu protopresbiterat al tractului Lupșa, cu sediul în Ofenbaia, și se vor prezenta în comună în vre-o Duminică ori sărbătoare, pentru a face cunoștință cu poporul, și a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, cu atât mai vărtos, că învățătorul ales, în lipsă de cantor versat, va trebui interimal să facă și servicii cantonale.

Din ședința comitetul parohial al comunei Bedeleu, ținută aici la 13 Ianuarie 1919.

Eugen Muntean m. p.,
președinte.

Gavril Șimon m. p.,
notar.

Văzut:

Vasile Gan
protopop.

Nr. 97/1919

(42) 2—3

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III Vința, din protopresbiteratul Lupșa, după ce la concursurile I—II nu s'a anunțat nici un concurent, în conformitate cu concluzul Sinodului arhidiecezan Nr. 55 din 1911 se publică al treilea concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Concursurile înzestrate cu documentele cerute se țin în termenul deschis Consistoriului arhidiecezan; iar concurenții — cu observarea prescrișilor din regulamentul pentru parohii — se vor înfățișa înaintea alegătorilor pentru a cânta, resp. a oficia și cuvânta și a face cunoștință și cu poporul.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc ținută la 15 Ianuarie 1919.

Consistorul arhidiecezan.

(37) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea alor (4) patru posturi de învățători, resp. învățătoare, la școala de stat din Ghelariu, cercul Hunedoara se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Salariile se vor plăti de către stat.

Se observă că directorul are locuință co-răspunzătoare în natură, precum și o grădină bună de legumi și pomi.

Ghelariu, 1 Februarie st. n. 1919.

Consiliul național:

Gh. Henția
prezident.

Iosif Florea
notar.

Noutate!

Plachetele în relief ale Majestăților Lor Regele **Ferdinand** și Regina **Maria**, admirabil executate după modeluri artistice.

Fiecare bun român ar trebui să poarte semnele acestea.

Plachetele amintite, oxidate, suflate cu agint și aurite, se află de vânzare cu prețul de 3—5 cor. lu reprezentantul prim al **Agenturii Bicskey A.** în Sibiu, Strada Ciznădiei 35.

(41) 2—10

Revanzătorii primesc rabatul cuvenit.

Noutate!

